

205/55

205/55

G.P.S. 384-1952-3-10.000.

U.D.J. 445. 205/55

In the Supreme Court of South Africa
In die Hooggeregshof van Suid-Afrika

(Appellate - DIVISION).
AFDELING).

APPEAL IN CRIMINAL CASE.
APPEL IN KRIMINELE SAAK.

Simon P. Basson & Others

Appellant.

versus

The Queen

Respondent.

Appellant's Attorney
Prokureur van Appellant

H. Hall

Respondent's Attorney
Prokureur van Respondent

Appellant's Advocate
Advokaat van Appellant

A. M. ...

Respondent's Advocate
Advokaat van Respondent

B. Banks

Set down for hearing on:
Op die rol geplaas vir verhoor op:

Thursday 12 May - Friday 13 May

C.P.D.
1, 3, 5, 7, 9

2/5/56 → 9.50 - 12.50
2.15 - 4.25
3/5/56 → 9.50 - 12.50
2.15 - 4.30
4/5/56 → 9.50 - 12.50
2.15 - 5.10

4/5/56 → 9.45 - 4.10 - C.A.V.

Appel van die hand gegee.
Confession, CT, Hecate, Stagg, Reynolds, Hanks

Directo
Greffier
Hofrek

IN DIE HOOGGEREGSHOF VAN SUID-AFRIKA

(Appèlafdeling)

Inseke:

(1) SIMON PETRUS BASSON
(2) DANIEL LE ROUX BASSON
(3) JAN TOBIAS BASSON Appellante

en

R E G I N A Respondent

Verhoor deur: Centlivres, H.R., Hoexter, Steyn, Reynolds
en Brink, R.R.A.

Datum van verhoor: 1, 2, 3 en 4 Mei, 1956.

Datum van lewering: 4 Junie, 1956

U I T S P R A A K

STEYN R.A. :- Voor die verhoorhof het die appellante tereggestaan op 'n aanklag van vervalsing en uitgifte van 'n geskrif wat die gesamentlike testament van die derde appellant, Jan Basson, en sy oorlede vrou, Anna Elizabeth Basson, heet te wees. Die derde appellant is aan vervalsing sowel as aan uitgifte skuldig bevind en tot drie jaar gevangenisstraf met dwangarbeid veroordeel. Die eerste en tweede appellante, Simon en Daniel Basson, is alleen aan vervalsing skuldig bevind en elk tot twee jaar gevangenisstraf met dwangarbeid gevonniss, maar in die geval van die eerste appellant is agtien maande daarvan vir 'n tydperk

van/.....

van drie jaar opgeskort. Laasgenoemde is die vader en broer onderskeidelik van Jan Basson, en het die betrokke geskrif as getuiens onderteken. Dit is met ink geskryf en onderteken en lui as volg :-

"Testament

Ons Jan Tobias Basson en Anna Elizabeth Basson getroud in gemeenskap van goedere en woonagtig te Salem Klein Drakenstein benoem en stel hiermee aan die langsllewende van ons as ons enigste erfgenaam van al ons besittings en sal ook langsllewende van ons die eksekuteur wees in die boedel van die eerssterwende.

Geteken te Salem op die 3de Junie 1952

Getuie J. F. Basson

D. le R. Basson A. E. Basson

S. P. Basson "

Anna Basson is op 26 Julie 1952

oorlede en die derde appellant het die betwiste geskrif by die Meester as haar testament laat inhandig. Die Staat het aangevoer en moes bewys dat die naamtekening "A.E. "Basson" daarop vals is. Vir die doel is aan die hof 'n aantal egte handtekenings van die oorledene ter vergelyking voorgelê, asook 'n holografiese testament wat sy op 12 Augustus 1950 gemaak het, en twee briewe, waarvan

een/.....

een op 1 en 2 Junie 1952 en die ander op 8 Junie 1952 deur haar geskryf is. Die handtekenings is van die volgende datums: 28 Junie 1930, 2 Desember 1950, 27 Desember 1950, almal in ink, en twee van 4 Junie 1952, albei in potlood. Met betrekking tot hierdie handtekenings en dokumente is getuienis vir die vervolging deur twee handskrifdeskundiges, Scholtz en Bernheim, afgelê. Verder is getuienis aangevoer betreffende die oorledene se testamentêre bedoelings voor haar dood en die derde appellant se optrede na haar dood, asook omtrent verklarings wat Simon en Daniel Basson in Augustus 1953 insake die betwiste testament aan die polisie gedoen het. Die getuienis vir die verdediging is die van die appellante en 'n derde ander handskrifdeskundige, Potgieter. Daar is verder mediese getuienis voorgelê betreffende die oorledene se gesondheidstoestand om en by 3 Junie 1952, asook getuienis van 'n prokureur Krige omtrent 'n onderhoud met die derde appellant insake die erfregtelike posisie van eggenote, in gemeenskap van goed getroud en die maak van 'n gesamentlike testament.

Dit blyk dat die oorledene, toe sy in 1929 met die derde appellant in gemeenskap van goed getroud is, 'n geskeide vrou was met twee kinders, tans Mevv. van Jaarsveld en Badenhorst, en weinig besit het,

behalwe/.....

behalwe die vruggebruik van 'n plaas, Abrahamskraal, wat later verkoop is en die opbrengs waarvan aan die twee dogters toegeval het. By die derde appellant het sy vier kinders gehad, 'n seun Faure, wat kort voor haar dood getroud is, en drie dogters. Hul was woonagtig op die plaas Salem, in die distrik Paarl. Sy was in die jaare voor haar dood nie 'n gesonde vrou nie. In Desember 1950 moes sy 'n operasie ondergaan en op 12 Augustus 1950 het sy ten huise van Mevr. Badenhorst 'n testament gemaak. Dit is die reeds genoemde holografiese testament waarin sy tweederdes van haar boedel aan ^ahar twee dogters by haar eerste man bemaak, en die restant in gelyke dele aan haar ses kinders. Die twee skoonseuns is as eksekuteurs benoem. Die ongelyke bemaaking word as volg verklaar: Die twee dogters het die grootste gedeelte van die opbrengs van Abrahamskraal op aanbeveling van Jan Basson in Spoorbondkas belê, en dit byna alles verloor. Hoewel hy ook van sy eie geld daar byna alles verloor, het ^{veral} hy ook van sy eie geld daar belê het, het Mevr. van Jaarsveld en haar man hom die verlies, asook die beweerde onvoordelige verkoop van Abrahamskraal, ten kwade gedui, en dit het aanleiding gegee tot veel onenigheid, indien nie bitterheid nie, in die familie. Na bewering was dit om die dogters vir hierdie verliese te vergoed, dat aan hulle meer dan aan die ander kinders

bemaak/.....

bemaak is. Hierdie testament is aan Mevr. van Jaarsveld oorhandig vir bewaring, en is geheim gehou. Geen woord is ooit daarvan teenoor Jan Basson gerep nie, en vermoedelik ook nie teenoor een van die ander kinders nie. Selfs ^{haar} ~~die~~ moeder, Mevr. Faure, het daar niks van geweet nie. Die eerste wat haar man daarvan gehoor het was nadat dit in Augustus 1952 by die magistraat op Wellington ingehandig was. Die getuienis is dat sy aan die twee dogters sou gesê het dat sy self nie 'n testament wou maak waarby alles aan die langsliewende gelaat word nie, omdat sy hul nie onreg wou aandoen nie. Aan haar moeder het sy by verskillende geleenthede, die laaste daarvan ongeveer drie maande voor haar dood, gesê dat sy nooit in haar lewe so 'n testament sou maak nie. Volgens haar skoonsuster, Mevr. Johanna Faure, het sy by 'n geleentheid in 1951 verklaar dat sy daarvoor sou sorg dat haar kinders uitbetaal word.

Haar man verklaar dat hy nooit besef het dat, by eggenote in gemeenskap van goed getroud, 'n testament nodig is om die langsliewende in besit van die gemeenskaplike boedel te laat nie. Hy het ~~gans~~ gemeen dit gebeur vanself. Dit verraa 'n mate van onkunde oor 'n algemeen bekende saak wat seker nie dikwels voorkom nie, maar sy getuienis in hierdie verband word in 'n mate

bevestig/.....

bevestig deur Krige, 'n prokureur by wie hy, as gevolg van 'n gesprek met sy vader, Simon Basson, by geleentheid navraag gedoen het omtrent die regsposisie. Krige verklaar dat hy verbaasd gelyk het toe aan hom verduidelik is dat 'n testament wel nodig is. Krige het toe ook aan hom beduie wat die inhoud van so'n testament moet wees. Die derde appellant verklaar dat hy as gevolg van hierdie inligting die oorledene genader het. Hy het by twee geleenthede ^{met haar} daarvoor oor gepraat. By die eerste geleentheid, so teen die end van Mei, 1952, het sy niks gesê op sy voorstel dat hul so'n testament moes maak nie. Sy het net gesê dat sy sleg voel en gaan slaap. By die volgende geleentheid, moontlik die aand voor 3 Junie, die datum van die bestrede testament, was haar eerste vraag, "Wat van my kinders?", bedoelende haar twee dogters by haar eerste man. Oor die vraag het hy hom vererg en haar daarop herinner dat hy hul nog altyd net soos sy eie kinders behandel het en geen onderskeid gemaak het nie. Later het sy erken dat hy nog altyd vir die dogters goed was en gesê dat as dit dan sy begeerte is, sy sal toestem tot so'n testament. Hy wou toe 'n prokureur laat kom, maar daarmee wou sy gladnie instem nie, omdat sy nie wou hê dat 'n vreemdeling met hul sake moes inmeng nie. Daar ^{was} ~~is~~ ook 'n lang argument oor die vraag of daar

getuies/.....

. getuies moes bywees. Uiteindelik het sy toegestem dat hy sy vader, Simon, en sy broer Daniël, kon bring as getuies.

Hoewel die oorledene toe nog nie pal bedlêend was nie en nog toesig gehou het oor haar huishouding, het sy gely aan kanker van die ingewande wat 'n geruime tyd al die inneem van vaste voedsel belemmer het. Sy kon dit nie wegsluk nie, en telkens as sy iets geëet het, het sy opgebring. Die oggend van 3 Junie, 1952, by ontbyt, sê die derde appellant, het dit weer gebeur. Hierdie keer was dit so erg dat hy met Dr. Myburg in verbinding getree het om haar opname in die hospitaal met die oog op 'n operasie te bespoedig. Sy is na haar slaapkamer en hy het, sonder om haar iets daarvan te sê, stappe gedoen om sy vader en broer na sy woning te laat kom met die oog op 'n testament. Later was aldrie die mans by haar in die slaapkamer, maar niemand het na 'n testament verwys nie. ^{Daarvandaan} ~~Later~~ is hul uit na die voorhuis. Onderweg het sy vader verneem of sake reg is in verband met die testament. In die voorhuis het hul die testament bespreek, en daarna is Jan Basson na 'n stoepkamer om skryfgereedskap te kry. Van die stoepkamer is hy na sy vrou se kamer, waar hy haar half aangetrek gevind het. Daar het hy toe aan haar gesê dat dit 'n baie goeie geleentheid sou wees om die testament

af/.....

af te handel. Sy het hom na die voorhuis vergesel, en by die tafel gaan sit. Daar het hy die inhoud van die testament aan Daniël dikteer, laasgenoemde het die^t afgeskryf, en daarop is dit deur haar onderteken. Hy sê dat sy stadig geskryf het. Dit was omstreeks halftwealf die oggend.

Omtrent 'n halfuur later is hy op haar versoek met haar na Fair View, 'n kleiner plaas wat hy, grootliks op haar aandrang, aangekoop het. Daar/^{moes}was voorbereidings getref word vir die trek daarheen, en sy het toesig gehou oor die werk. Sy was besonder in haar skik met die vooruitsig om daar te gaan woon.

Die volgende dag, 4 Junie, is sy na die hospitaal vir die operasie. Die dag van die 10de Junie het sy ~~by~~ egter by een van haar dogters gaan deurbbring. Die ander dogter was ook daar. Hul getuienis, ook die van die skoonseun van Jaarsveld, is ten effekte dat die oorledene 'n bedrag geld oorhandig het om gelykop tussen haar kinders verdeel te word, as sy sou beswyk, en bygevoeg het dat hul dan verder moes~~s~~ handel volgens die testament wat sy aan hulle gegee het.

Die operasie is op 12 Junie uitgevoer en op 26 Julie is sy oorlede. Op 31 Julie het van Jaarsveld 'n sterfkennis uitgemaak waarin verklaar word dat

die/.....

die oorledene 'n testament nagelaat het. Die sterfkennis tesame met die testament van 1950 is op 1 Augustus deur sy prokureur op Ceres na die magistraat op Wellington ingestuur. Dit het die Meester op 16 Augustus bereik. Op 29 Augustus het ook die derde appellant 'n sterfkennis uitgemaak met vermelding van 'n nagelate testament, en dit by Mnr. de Wiliers van die Paarlse Eksekuteurskamer gelaat. Hy het hom versoek om die nodige in verband met die boedel te doen. Die testament van 3 Junie het hy egter eers op 8 Oktober aan Mnr. van der Merwe, die sekretaris van die Eksekuteurskamer oorhandig. Dit is dieselfde dag tesame met die sterfkennis aan die magistraat op Wellington versend, en op 20 Oktober deur die Meester ontvang. *Op 22 Oktober is namens Mnr. van Jaarsveld by die Meester bewaars teen hierdie testament ingedien.* Op 1 Desember 1952 het elkeen van die appellante, as gevolg van navraag deur die Meester, 'n beëdigde verklaring onderteken waarin hy kortglik beskryf hoe die bestrede testament tot stand gekom het. Op 25 Augustus 1953, op sy plaas Dokkersvlei, distrik Paarl, het Daniël Basson aan die polisie 'n meer volledige beëdigde verklaring oor dieselfde aangeleentheid gegee, en op 27 Augustus, 1953, het Simon Basson op Melkbosstrand dieselfde gedoen. Hierdie verklarings is almal by die verhoorhof ingedien.

Die netto-waarde van die boedel

het op ongeveer £22,000 te staan gekom.

Uit die voorgaande sal dit blyk dat daar geen direkte getuienis van vervalsing is nie. Die saak teen die appellante berus op die getuienis van die omstandighede en op die stille bewyse van die betwiste handtekening.

Wat die omstandigheds-getuienis betref, is daar in die eerste plek die testamentêre voornemens van die oorledene. In hierdie verband het die verhoorhof daarop gewys dat, afgesien daarvan dat 'n testateur altyd van voorneme kan verander en ook dikwels nie die werklike inhoud van sy testament voor sy dood wil bekendmaak nie, sommige van die ^{betrokke} getuies self voordeel uit die eerste testament sou trek en nog in 'n mate griewe teen die derde appellant koester ten aansien van die verkoop van Abrahamskraal en verwante aangeleenthede. Dit het die verhoorhof voorgesê dat Mevr. Faure, die moeder van die oorledene, die waarheid vertel het, maar haar getuienis gaan nie verder dan drie maande voor die datum van die bestrede testament nie en dit sou daarom vir die oorledene heeltemal moontlik gewees het om na haar laaste gesprek met haar moeder, van plan te verander. Onder al die omstandighede het die hof besluit "that no reliance should

"be/.....

"be placed upon the evidence of statements allegedly made
"by the testatrix prior to the 3rd of June 1952." Bedoelde
verklarings is vervolgens buite rekening gelaat.

Mnr. Mendelow, vir die appellante,
het verder in oorweging gegee dat die oorledene op daardie
tydstip dankbaar teenoor haar ~~man~~ gevoel het vir wat hy ge-
doen het om verhoudings binne die familie te verbeter as-
ook vir die aankoop van Fair View, en hom om die rede ter-
wille sou gewees het wat die testament betref.

Dit is my nogtans nie duidelik
dat die hof hier reg gehandel het nie. Indien Mevr. Faure
die ^{soos deur die hof bevestig,} ~~warheid~~ vertel, dan het die oorledene tot drie maande
voor 3 Junie, die vaste voorneme gehad om nooit 'n testa-
ment te maak waarby die derde appellant na haar dood die
hele boedel sou besit nie. Dat sy haar twee dogters wou
vergoed vir die verliese wat hul gely het, word bevestig
deur die ongelyke bevoordeling van haar kinders in haar
testament van 1950. Daardie testament was op 3 Junie nog
in hande van haar dogter. Dat sy die aand voor 3 Junie
nog nie van ~~voorneme~~ verander ~~het~~ nie, blyk uit die ge-
tuienis van die derde appellant self. Toe hy haar daer-
die aand nader in verband met die testament wat hy wou
maak, was haar eerste vraag, "wat van my kinders?"

Volgens/.....

Volgens hom het sy slegs ingewillig nadat hy aan haar te kenne gegee het dat hy, soos in die verlede, geen onderskeid tussen sy kinders en haar kinders sou maak nie. Uit die ander getuienis, soos deur die eerste testament bevestig, blyk dit egter dat dit, soos reeds aangedui, nie al is wat sy in gedagte gehad het nie. Sy wou ook dat haar twee dogters vergoed word vir die skade wat hul gely het. Dit is waar dat hul, indien hul gelykop met die ander vier kinders in die hele boedel sou deel, en as die boedel nie ^{intussen} verarm ^{het} nie, ^(later nagaan) net so veel as onder die eerste testament sou ontvang. Moontlik het die oorledene dit ingesien. Maar dan sou 'n mens verwag dat sy minstens 'n poging sou aanwend om so'n bepaling in die testament beliggasam te kry. Nadat haar man te kenne gegee het dat hy geen onderskeid sou maak nie, kon sy gevolglik, en sonder dat die verhouding met hom redelikerwyse daardeur versteur sou word, aangedring ^{het} op 'n bepaling dat die goed na die dood van die langslowende in gelyke dele na die ses kinders sou gaan. Ten spyte hiervan, en ondanks haar stellige wete dat die onenigheid in die familie, wat haar veel sorge gebaar het en wat sy graag wou besweer, onvermydelik opnuut sou uitbreek as die eerste testament, sonder ~~sonder~~ bepaling in die nuwe testament, sou moes verval, het ~~sy~~ sy, volgens die getuienis vir die

verdediging/.....

verdediging, haar vorige voorneme, in 'n bestaande testament vasgelê, by die tweede gesprek reeds laat vaar, sonder om te enige tyd die geringste poging aan te wend om so'n bepaling ingevoeg te kry. Dit lyk my onwaarskynlik, en hierdie onwaarskynlikheid moet, na my mening, saam met die ander omstandighede en aanwysings geweeg word.

Wat die oorledene se gesprek met haar dogter op 10 Junie betref, het Mnr. Banks, vir die respondent, aangevoer dat hoewel, volgens bevinding van die verhoorhof, dit nie bewys is dat sy uitdruklik na die testament van 1950 verwys het nie, dit nogtans blyk dat sy met die woorde "handel volgens testament", geen ander testament kon bedoel het nie. Indien aangeneem word dat dit haar woorde was, dan sou hierdie kontensie na my mening gegrond wees. Uit die hof se bevinding is dit egter nie duidelik dat die hof aangeneem het dat genoemde woorde gerbesig is nie. Die tersaaklike opmerkings lui as volg:-

"Even accepting that on this occasion the deceased did

"make a reference to a will, the Court is not satisfied

"that such reference was couched in terms specifically

"referring to the will of 12th August, 1950." Die woorde "even accepting" bevat eerder 'n veronderstelling as 'n bevinding. Die hof sluit dan ook hierdie aspek as volg

af: " The Court has given close consideration to the Crown's
"contention in relation to the events of the 10th June, 1952,
"and has come to the conclusion that no reliance can be
"placed thereon and dismisses/^{this} the evidence from further
"consideration." Die desbetreffende getuienis is dus
buite ~~rekening~~rekening gelaat. Hieruit kan geen positiewe be-
vinding afgelei word nie, temeer omdat die hof in 'n ander
verband en met goeie rede bedenkinge oor die betroubaarheid
van die betrokke getuies uitgespreek het. In hierdie
omstandighede kan hierdie Hof moeilik die appél beoordeel
op die voet dat die oorledene bedoelde woorde gebesig het.

Wat die derde appellant se gedrag
na die dood van die oorledene betref, het Mnr. Banks op ver-
skillende aspekte daarvan gesteun. Die verhoorhof het dit
alles oorweeg en tot die volgende besluit gekom: "While
"the conduct of accused No. 3 subsequent to the date of the
"death of the deceased may be said to be suspicious, it can-
"not by itself be regarded as materially furthering the
"Crown case." Dit is voldoende om te sê dat ek in hoof-
saak daarmee saamstem. Ek sou egter wil byvoeg dat die
derde appellant se optrede met die bestrede testament na my
mening nie geredelik 'n verklaring in sy onskuld kan vind

nie/.....

nie. Volgens sy getuigenis het hy van testamente 'n minimum van kennis gedra. Krige het hom weliswaar in breë trekke vertel hoe die testament wat hy verlang opgestel moe^s word, maar hy-sou dit nogtans deur 'n prokureur laat opstel het as die oorledene nie beswaar gemaak het nie. Dit was vir hom 'n hoogs belangrike dokument, en dit sou redelik wees om te verwag dat hy na die ondertekening en voordat hy dit inhandig, by van der Merwe of Krige sou wil uitvind of dit in orde~~y~~ is. Dit doen hy nóg voor, nóg na sy vrou se dood. Aan die twee dogters van die oorledene, wie se belange na sy wete ten nouste deur die testament geraak word, laat hy niks weet nie en verduidelik hy niks. Dit blyk ook nie of hy aan sy eie kinders iets daer^{van}~~te~~ gesê het nie. Hoewel hy op 29 Augustus die bereddering van die boedel in de Villiers se hande laat en in die sterfkennis verklaar dat daar 'n testament is, oorhandig hy dit nie aan hom nie. Omdat, sê hy, dit so 'n belangrike dokument was, wou hy dⁱt aan van der Merwe, van dieselfde kantoor, self oorhandig. Dit doen hy eers op 8 Oktober. Hoewel Van der Merwe intussen vir meer dan 'n maand op kantoor was, behalwe af en toe wanneer hy 'n vergadering bygewoon het, kon die derde appellant hom nie vind om die testament aan hom te oorhandig nie. Hy sê hy was baie besig op sy

verskillende/.....

verkillende plase, maar dit het hom nie verhinder om telkens na Van der Merwe te gaan soek nie. 'n Meer aannemlike verklaring van al hierdie omstandighede sou wees dat hy gearsel het om onherroepelik met hierdie dokument voor die dag te tree. As hy nie heeltemal daarvan wou afsien nie, was hy verplig om die bestaan daarvan in die reeds vertraagde sterf-kennis te meld, maar hy het nog gehuiwer om verder dan dit te gaan. Dat dit 'n meer waarskynlike verklaring is, bewys op sigself nog geen skuld nie, maar dit is tog een van die oorwegings wat nie-heeltemaal-weggedink-moet-word-nie saam met die ander in aanmerking kom en nie heeltemal weggedink moet word nie.

Met betrekking tot die getuienis van die derde appellant het die verhoorhof sekere onwaarskynlikhede gevind. Die eerste is dat die oorledene haar daarteen sou verset het dat 'n prokureur ingeroep word om die bestrede testament op te stel, en dat sy dit onderteken het sonder enige verwysing hoegenaamd na haar vorige testament. Mnr. Mendelow het betoog dat so'n handelwyse daardeur verklaar kan word dat sy op daardie stadium teruggeleins het vir die verwickelinge binne die familie wat op die onthulling van die bestaan van haar vorige testament, asook op die waarskynlike bekendmaking van die herroeping

daarvan/.....

daarvan, sou gevolg het, en dat sy om die rede ook die navraag wat 'n prokureur heel moontlik omtrent reeds bestaande testamente sou doen, wou vermy. Dit sou ook verklaar waarom sy aanvanklik, volgens die derde appellant, geen getuies daarby wou gehad het nie. Maar as dit die verklaring is, dan sou mens verwag dat sy die teenwoordiges, of ten minste haar man, sou versoek het om te sorg dat niks gesê word waardeur die bestaan van die nuwe testament tot kennis van haar twee dogters sou kon kom nie. As al die deelnemers aan die testament nie die ~~st~~ swye bewaar nie, sou haar bewe^{/ver-}erde doel met die-swyging van haar vorige testament en met haar afwysing van die dienste van 'n prokureur, maklik verfydel kon word. Dit spreek vanself, en kon haar nouliks ontgaan het. Die appellante is breedvoerig ondervra oor wat die oorledene in verband met die testament gesê het, en geen van hul meld enige opmerking wat sy, selfs bedektelik, in die rigting sou maak het nie. Die aangevoerde verklaring maak haar beweerde optrede gevolglik nie meer aanneemlik nie.

'n Ander onwaarskynlikheid deur die verhoorhof genoem is die beweerde versuim om die oggend van 3 Junie enigiets aan die oorledene omtrent die maak van 'n testament te sê, voordat die drie mans uit haar slaapkamer is. So'n optrede kom my egter nie as onwaarskynlik voor

nie./.....

nie. Die oorledene sou vir 'n operasie na die hospitaal gaan. Dit kan wees dat haar man haar nie wou ontstel deur 'n opsigtelike en haastige reëling om 'n testament te maak nie, om dié rede die indruk van 'n toevallige gunstige same-loop van omstandighede wou wek en eers toe alles gereed was aan haar gesê het dat dit 'n goeie geleentheid vir daardie doel sou wees. So'n optrede sou tegelyk ook met meer waarskynlikheid haar ^omontlike terugtrede vermy het uit 'n onderneming waarvoor sy na die wete van haar man, geen geesdrif gekoester het nie.

'n Verdere onwaarskynlikheid is gevind in appellante se verklaring dat die derde appellant die testament daar en dan uit die vuis dikteer het vir sy broer om af te skryf. Ek deel in die sienswyse dat die testament, gesien die omstandighede, 'n merkwaardige resultaat vir 'n eerste poging sou wees. Die inhoud is weliswaar nie ingewikkeld nie en van Krige het hy algemene ^oanwysings omtrent die inhoud gekry, maar vir 'n persoon sonder die nodige kennis of bedrewenheid, soos die derde appellant, sou dit nogtans heel buitengewoon wees om onmiddelik soveel juistheid van bewoording te bereik. Dit is na my mening veel meer waarskynlik dat hy met so'n belangrike en selfs plegtige dokument met meer ^mopsigtigheid te werk sou gegaan

het/.....

1. The first part of the report deals with the general situation of the country and the results of the survey. It is divided into two main sections: the first section deals with the general situation of the country and the results of the survey, and the second section deals with the specific results of the survey.

2. The second part of the report deals with the specific results of the survey. It is divided into three main sections: the first section deals with the results of the survey in the field of agriculture, the second section deals with the results of the survey in the field of industry, and the third section deals with the results of the survey in the field of commerce.

3. The third part of the report deals with the conclusions of the survey. It is divided into two main sections: the first section deals with the conclusions of the survey in the field of agriculture, and the second section deals with the conclusions of the survey in the field of industry and commerce.

4. The fourth part of the report deals with the recommendations of the survey. It is divided into two main sections: the first section deals with the recommendations of the survey in the field of agriculture, and the second section deals with the recommendations of the survey in the field of industry and commerce.

5. The fifth part of the report deals with the summary of the survey. It is divided into two main sections: the first section deals with the summary of the survey in the field of agriculture, and the second section deals with the summary of the survey in the field of industry and commerce.

6. The sixth part of the report deals with the appendix. It is divided into two main sections: the first section deals with the appendix in the field of agriculture, and the second section deals with the appendix in the field of industry and commerce.

7. The seventh part of the report deals with the bibliography. It is divided into two main sections: the first section deals with the bibliography in the field of agriculture, and the second section deals with the bibliography in the field of industry and commerce.

8. The eighth part of the report deals with the index. It is divided into two main sections: the first section deals with the index in the field of agriculture, and the second section deals with the index in the field of industry and commerce.

9. The ninth part of the report deals with the conclusion. It is divided into two main sections: the first section deals with the conclusion in the field of agriculture, and the second section deals with the conclusion in the field of industry and commerce.

10. The tenth part of the report deals with the final remarks. It is divided into two main sections: the first section deals with the final remarks in the field of agriculture, and the second section deals with the final remarks in the field of industry and commerce.

het, deur eers 'n ontwerp daarvan in geskrif uit te werk en dit dan te laat oorskryf.

Hierbenewens het die verhoorhof bevind dat die getuienis van die eerste en tweede appellante in verskillende opsigte afwyk van hul verklarings aan die polisie, waarna ek reeds verwys het. Die meeste van hierdie afwykings kom my voor onder al die omstandighede van minder belang te wees. Dit kan egter nie van almal gesê word nie. In die hof het die eerste appellant, net soos die ander appellante, beweer dat die oorledene die testament op die tafel in die voorhuis onderteken het. Aan die polisie het hy verklaar dat die oorledene die testament in haar slaapkamer onderteken het. Die verklaring is op 29 Augustus 1953 gedoen, d.w.s. ongeveer 15 maande na die datum van die testament, en die eerste appellant is 'n bejaarde persoon. Daarby was sy gesondheidstoestand in 1953 swakker dan toe hy in die hof getuig het. Maar selfs as dit alles in gedagte gehou word, bly dit nog moeilik om so'n ingrypende afwyking wat so direk op die kern van die hele gebeure betrekking het, aan blote vergissing toe te skryf. In die verklaring van die tweede appellant, op 25 Augustus 1953 gedoen, kom die volgende voor: " Die "vier van ons het bymekaar gaan sit in die ontvangskamer

"van/.....

"van die huis op die plaas Salem. My pa het gevra aan
"mevrou Basson en haar man of hulle sakies reg was ingeval
"die dood van Mevrou Basson mag intree as gevolg van die
"operasie wat sy moes ondergaan. Sy het ingestem om oor
"die saak te gesêls en 'n beskrywing daarvan te vorm in die
"lyn van 'n testament. Sy het gesê dat indien dit moet
"gebeur met haar, moes alles oorgaan na haar man Jan Tobias
"Basson. Sy het gesê my broer kan maar so skrywe. Hy het
"gesê hy voel iemand anders moet dit[†] doen. Beide my broer
"en sy vrou het my gesê om 'n testament te skrywe. Hierna
"het ek 'n testament geskrywe waarvan hulle die bewoording
"aan my voorgesê het." Hierdie verklaring is nie by
wyse van vraag en antwoord afgeneem nie, en vermoedelik was
die sinsnede "ingeval die dood van Mevr. Basson mag intree
"as gevolg van die operasie wat sy moes ondergaan," nie
bedoel om die woorde van die eerste appellant weer te gee
nie, maar om die onstandighede te verduidelik waarop die
eerste appellant se vraag betrekking gehad het. Die reis
van die verklaring skyn egter onteenseglik te slaan op 'n
bespreking om die tafel met die oorledene van die inhoud
van die voorgestelde testament, en 'n mededeling aan haar
kant dat sy al haar goed aan haar man wil laat. Die
verklaring gee selfs te kenne dat sy aan die bewoording van

die/.....

die testament deel gehad het. Die getuienis van die tweede appellant is van 'n heel ander strekking. Dit kom daarop neer dat die oorledene en haar man op daardie stadium dit reeds eens was oor die inhoud van die testament, dat geen sodanige bespreking plaasgevind het nie en dat sy tevrede was met haar man se bewoording. Na my mening is dit 'n wesenlike verskil oor 'n belangrike, onmiddelik verbandhoudende besonderheid wat by die beoordeling van sy geloofwaardigheid nie buite rekening gelaat kan word nie.

Omtrent die houding van die derde appellant in die getuiebank het die verhoorregter opgemerk:

"there was a marked change in No.3 accused's demeanour,
"which was noted by all three members of the Court, when
"he deposed to the actual signing of the will, and to the
"preceding conversations between himself and his father
"and between himself and Krige. In the remainder of his
"evidence accused No. 3 was clear, confident and at times
"almost indignantly aggressive. On these critical aspects
"relating to the signing of the will and the conversations
"preceding it, however, he tended to be vague and hesitant
"and gave the impression of being very ill at ease in the
"witness box."

Mnr. Mendelow het betoog dat die rede vir hierdie teenstelling in die houding van die derde

appellant/.....

appellant daarin gesoek moet word dat hy, namate hy nader aan die kern van die saak gekom het, sterker onder die besef was van die uiters ernstige gevolge wat 'n skuldigbevinding vir 'n gesiene ingesetene en ouderling, soos hy was, sou bring. Na alle waarskynlikheid was dit die swaarste vuurproef wat hy nog ooit deurgemaak het. Ek kan egter niks vind wat sou toon dat die verhoorhof van hierdie oorewegings onbewus was en gevolglik tot 'n te ongunstige gevolgtrekking gekom het nie. Of die veranderde houding slegs toe te skryf was is slegs aan spanning oor die erns van die saak, moet bepaal word deur waarnemings wat alleen die verhoorhof kon doen.

Die belangrikste getuienis is ongetwyfeld die betwiste handtekening, gesien in die lig van erkende handtekenings en geskrifte van die oorledene, en die getuienis van die handskrifdeskundiges daaromtrent. Dienaangaa~~n~~de is daar twee aspekte van 'n meer algemene strekking wat Mnr. Mendelow sterk beklemtoon het en waarna ek moet verwys.

Die eerste geld die benadering van die getuienis van sulke deskundiges. Ons hoefte hierdie verband telkens op die gevaar gewys wat in sulke getuienis skuil en tot omsigtigheid ge^waan. In Fullard v.

de Wit (1915 C.P.D.144 op bladsy 120) word benadruk dat sulke getuienis versigtig gewees moet word: "I think it "should be received with caution, and that its value, if "any, must necessarily depend upon the reasons which the "experts give for that opinion, and must be regarded in "connection with the other proved facts in the particular "case.....evidence as to handwriting, which is founded on "opinion, is not of the same value as the clear and direct "evidence of witnesses who testify from their own personal "knowledge." Hierdie benadering^{is} deur Appélregter KOTZE in Kunz v. Swart (1924 A.D.618 op bladsy 682) bevestig.

By die huidige omsigtigheid moet egter by beweerde vervalsing nie uit die oog verloor word nie dat die maat van geregverdigde vertroue in dergelyke getuienis bepaal kan word deur die graad van verskil tussen egte geskrifte en die betwiste skrif. Die graad van verskil kan so klein wees of kan blyk uit afwykings of ander aanwysings van so weinig bewyswaarde, dat dit veels te gewaagd sou wees om 'n daarop gebaseerde deskundige mening te aanvaar. Maar dit kan ook so groot wees, of blyk uit afwykings of aanwysings van so'n onweerlegbare bewyswaarde dat daar geen twyfel omtrent die juistheid van die deskundige mening kan bestaan nie, al sou dit nie deur ander getuienis gesteun

word/.....

word nie of selfs in stryd met die direkte getuienis woos.

In Annama v. Chetty (1946 A.D. 142 of bladsy 150) word tereg

in verband met 'n betwiste handtekening gesê : " There may

"be cases where the existence of a certain fact is so clearly

"proved by scientific evidence that the direct evidence to

"the contrary must yield to it." Op bladsy 154, in ver-

band met 'n beweerde algemene beginsel dat 'n hof nie^{op} die

getuienis van die deskundiges alleen tot 'n besluit kan kom

nie, sê Appélregter GREENBERG : "I know of no a^uthority or

"reason for a principle stated in these wide terms either as

"^{or}applying generally to evidence of handwriting, and I am not

"prepared to accept it.....the question in each case is, of

"course, whether its cogency, either alone or with other

"evidence, is sufficient to carry conviction, though numerous

"warnings are to be found in the cases as to the care with

"which evidence of this kind is to be approached." Verder

aen (bladsy 156) vestig hy die aandag daarop dat "Courts

"of law must recognise that there has been an advance in the

"science of the handwriting expert if only because of the aid

"afforded by the use of instruments such as the camera and

"the microscope." Albei werktuie is veelvuldig in hierdie

saak aangewend. Die gevolg is dat die deskundiges gewoon

sigbare sowel as anders onsigbare gegewens ter fundering van

hul/.....

hul menings voorgelê het, gegewens wat beide die h^off a quo
en hierdie siendero¹ kon beoordeel om die menings van die
deskundiges te toets.

Die tweede aspek geld die meer
persoonlike betroubaarheid van die deskundiges in hierdie
saak. Mnr. Mendelow het 'n sterk aanval teen beide Scholtz²
en Bernheim geloofs, op grond daarvan dat hul vooringenomen-
heid ten gunste van 'n vervalsing hul getuienis nog meer
onbetroubaar maak ~~as~~ as wat deskundige getuies^{nie} o^{nt}trent
handskrifte buitendien sou gewees het. In die geval van
Scholtz is betoog dat hy reeds in September 1953 sekere
potloodmerke in die betwiste handtekening gevind het. By
die voorlopige ondersoek het hy hul heeltemal verswyg. By
die verhoor het hy hul eers onder kruisverhoor genoem en toe
slegs omdat hy daartoe gedwing was ten einde sekere ooreen-
komste met die egte handtekenings te verklaar. Hy was nie
in staat om 'n bevredigende^g verklaring hiervan te gee nie.
Op een stadium het hy gesê dat hy die merke verswyg het
omdat hy nie die noodsaaklikheid daarvan ingesien het om
hul te noem nie, aangesien daar soveel ander blyke van ver-
valsing was, en later erken dat hy geen verduideliking het
nie. Hy het beweer dat die betwiste handtekening 'n na-
gebootste en nie 'n nagetrekke handtekening is nie. Dit is

aangevoer/.....

toe te gee wat nie met sy oie opvattings ooreenstem nie, afbreuk doen aan die betroubaarheid van sy menings en dat dit by die oorweging daarvan nie uit die oog verloor moet word nie.

In die geval van Bernheim is aangevoer dat hy, soos hy self erken, reeds by 'n eerste en vlugtige ondersoek van die handtekening tot so'n sterk oortuiging van vervalsing geraak het dat hy die derde appellant met 'n kragwoord beskryf het, en dat sy latere bevindings deur hierdie voorbarige en oppervlekkige oordeel beïnvloed is. Ook hy het by die voorlopige ondersoek geen melding van die potloodmerke gemaak nie, hoewel hy toe reeds van hul geweet het. By die verhoor het hy hul wel genoem, maar dit was nadat Scholtz getuienis afgelê het. Sy verklaring kom hierop neer dat hy nie seker ~~was~~ van die betekenis van hierdie merke was nie en hul daarom nie genoem het nie. In verband met sy oorhaastige besluit, het die verhoorhof die volgende gesê : "Admittedly Bernheim formed the initial "impression on first seeing the disputed signature and "superficially comparing it with certain cheques of the "deceased which were in his possession, that the disputed "signature was a forgery, but in our view Bernheim there- "after adduced acceptable and sound reasons in support of "

"gis/.....

"his view." Ook sy verswyging van ^{die} sy potloodmerke by die verloop~~p~~ige ondersoek is oorweeg, maar net soos in die geval van Scholtz het die hof besluit dat hy 'n eerlike getuie is; "Having seen Scholtz and Bernheim in the witness box.....we accept them both as honest witnesses, Notwithstanding the above points of criticism of their evidence" (daar was en is ook ander kritiek) "both these witnesses made "a favourable impression on the Court and the reasons they "advanced in support of their views appear to us to be a "great deal more cogent than those advanced by Potgieter." Met die oog op hierdie bevinding sou ek ook Bernheim se eerlikheid as getuie nie in twyfel wil trek nie, maar ook wat hom betref meen ek dat die aangevoerde oorwegings dit nodig maak om sy getuienis met meer dan gewone sorg te beoordeel.

Oor bedoelde merke het die ver-

hoorhof hom as volg uitgespreek:

^{if}
"It is obvious that the aforementioned pencil marks were in fact on the disputed signature at the time the will "(exhibit B) was produced to the Master they would be of "great significance. There is, however, no direct evidence "whatever to that effect. Bernheim did not observe any of "these marks when he first inspected the disputed signature "in the Master's office, and by the time Scholtz saw these "marks at his first inspection in November, 1953, the will - "had already been handled a good deal and the signature had "presumably/.....

in
"presumably previously been examined by experts employed by
"the civil action commenced by Mrs. van Jaarsveld against
"no.3 accused. The possibility therefore exists, relatively
"remote though it may be, that these marks were made upon
"the will in the course of such expert examination.
"There is also some possibility that these marks might have
"come upon the signature during the considerable amount of
"handling that the will had when being photographed in the
"Master's office. It is at that time, the Court is inclined
"to think, that the dirty stains or marks observable upon
"exhibits A and B and certain of the other exhibits were
"probably occasioned. When to these factors is added
"the unsatisfactory circumstance that in giving their
"evidence both Scholtz and Bernheim, particularly the
"former, only made a belated reference to the pencil marks,
"the Court is of the opinion that it would be unsafe to
"place any reliance upon these marks as supporting the
"Crown's contention that the disputed signature was forged
"and, having mentioned them, the Court accordingly elimi-
"nates these marks from further consideration."

Hierdie redenasie is my nie duide-
lik nie. Dat daar sulke merke in die handtekening voor-
kom val nie te ontken nie. Uit die duidelike verband wat
hul hou met sekere inkstrepe van die letters, is af te
lei dat hul nie toevallig daar kon gekom het nie maar op-
setlik ~~moes~~ aangebring moes gewees het. Daaruit, meen ek,
moet volg dat hul nouliks deur die fotografe gemaak kon
geword het. Hul sou geen rede hê om opsetlik sulke merke
te maak nie. Hoewel die merke volgens Potgieter

onmiddelik/.....

onmiddelik en duidelik sigbaar was, sou dit gladnie onverklaarbaar wees dat Bernheim hul by sy eerste oppervlakkige ondersoek nie gemerk het nie. Na alle waarskynlikheid was hy nie op sulke merke bedag nie en sy aandag was op iets anders toegespits. Hy het gegaan om handtekenings op sekere tjeks met die verdagte handtekening te vergelyk en nie om die fynere besonderhede in die verdagte handtekening na te speur nie. Uit Scholtz en Bernheim se verswyging van die merke nadat hul dit gesien het, kan nie afgelei word dat die merke nie oorspronklik daar was nie. Die handtekening was ook ondersoek deur 'n ander deskundige wat nie as getuie geroep is nie. Volgens vaste gebruik in die Meesterskantoor, sou hy die handtekening slegs in teenwoordigheid van 'n amptenaar kon ondersoek het. Die enigste getuienis oor die moontlikheid dat die ander deskundige die merke kan gewaak het, is die van Potgieter. Op die vraag of dit vir vergelykende doeleindes gedoen kon gewees het sê hy: "Well, as he worked he might have put marks on; it "is not possible, I suppose, but it shows a lot off negligence. I have never come across it. But I mean that was "a possibility." Die moontlikheid dat die ander deskundige in die teenwoordigheid van 'n amptenaar so onverantwoordelik sou opgetree het, beskryf die verhoorhof

tereg/.....

tereg as "relatively remote." Daaruit is af te lei dat die aanwesigheid van die merke op die handtekening toe die be-
weerde testament ingehandig is, ^{gesien die ander omstandighede,} ~~volgens die verhoorhof~~ 'n betreklike waarskynlikheid is. Na my mening is dit wel 'n waarskynlikheid, en kan dit nie buite rekening gelaat word, soos deur die verhoorhof gedoen is nie.

Wat die handtekening self betref, word dit nie deur Mnr. Mendelow betwis dat dit in verskeie opsigte duidelik van die egte hantekenings voor die hof afwyk nie, en word dit deur Mnr. Banks toegegee dat dit ook verskeie ooreenkomste daarmee toon. Volgens Scholtz en Bernheim het die oorledene 'n bestendige gelykvormige handskrif gehad, is bedoelde afwyking van so'n aard dat hul geheel-en-al afdoende bewys van vervalsing lewer en is die ooreenkomste nie van so'n aard dat hul enige twyfel daaromtrent wek nie. Volgens Potgieter is die oorledene se handskrif ongelykvormig, toon die betwiste handtekening meer ooreenkomste dan verskille met die egtes en is die verskille nie van so'n aard dat hul vervalsing laat vermoed nie.

Ek moet dadelik sê dat die verhoorhof Potgieter se mening insake die algemene aard van die oorledene se handskrif ~~verwerp-het-nie~~ nie sonder goeie rede verwerp het nie. Al die deskundiges is dit eens dat niemand in sy natuurlike skryfwyse ooit identiese letter-

-formasie of -groeping bereik nie. Omdat die menslike hand nie 'n dupliseermasjien is nie, is daar altyd verskille, maar normaalweg val hul binne sekere perke binne welke ^{/ 'n breë /} eenvormigheid behou word. By die oorledene skyn hierdie perke geen besondere afmetings aan te neem nie. Haar handskrif lyk volgroeid en maak 'n helder indruk van gemaklike vloeiendheid met betreklike vastheid van lyn en formasie. Die verskille waarop die hof gewys is, toon mynsinsiens geen algemene onbestendigheid wat in die ooglopende afwykings binne wye perke laat verwag nie. Die handskrif self spreek duidelik ten gunste van die menings van Scholtz en Bernheim, met welke vooroordeel hul dit ookal mag benader het.

Wat afwykings in die betwiste handtekening betref, is dit nie vir my nodig om hul almal te behandel nie. Dit is voldoende om slegs die mees belangrike te noem. Die eerste is die onmiddelik opvallende verskil in die formasie van die hoofletter "A", en die klein letter "a" in "Basson". Die oorledene het 'n ovaalvormige hoofletter "A" gemaak deur regs van die eerste dalende streep met 'n stygende strepie te begin, en die been van die A tot by ^{daardie} ~~die derde~~ strepie te bring. Die aansluiting van die been by die strepie toon geen skerp hoek nie. Die klein "a" het sy op dieselfde manier gemaak, meer bepaald waar dit die

eerste/.....

eerste letter is of los van die vorige letter gevorm word, soos sy dit gedoen het in die woord "Basson". In die betwiste handtekening begin die hoofletter "A" nie met 'n stygende strepie nie, maar met die beginpunt van 'n dalende boog, waarmee die boon van die "A" 'n uitgesproke skerp hoek vorm. In die stukke voor die hof is daar geen enkele ander hoofletter "A" wat die oorledene op 'n ooreenstemmende manier gemaak het nie. Daarby is die klein letter "a" in Basson wesenlik op dieselfde wyse gemaak, d.w.s. op 'n wyse wat ook by die klein letter 'n afwyking is van haar gewone skryfwyse. Die "E" wat enigsins die vorm van 'n agterste-voor "3" aanneem, toon twee eienaardighede wat ek wil noem. Die eerste is dat die pen halfpad na benede in die middelste projeksie na regs, 'n endjie op dieselfde streep teruggaan voordat dit verder daal om die onderste boog te vorm. Die gevolg is dat hierdie projeksie ^{op} 'n skerp punt uitloop. In haar egte handtekenings en geskrifte voor die Hof, kom dit nie voor nie. Die middelstuk van die E word met 'n meer of minder skerpe boog gemaak, maar in een vloeiende lyn en nie met die skerp punt wat agterbly as die pen op dieselfde streep teruggaan nie. Die tweede is dat aan die beginpunt van die E in die vergrotings duidelik te sien is, en onder ^{soos ook deur die van hierdie Hof waargeneem,} die mikroskoop onmiskenbaar blyk dat daar 'n skerp afgete-
kende/.....

-kende donkerder gebied is wat nie met die res saamvloei nie. Volgens Potgieter is dit bloot 'n aarselingspunt, en aanvanklik het Scholtz ook so gemeen. Bernheim ^{was} ~~het~~ egter van oordeel dat dit toe te skryf is aan 'n poging om 'n verbetering aan te bring in die vorm van die aanvangstreeple van die E, en gedoen is nadat die res van die ink in die letter reeds droog was. By verdere ondersoek het Scholtz sy mening verander en met Bernheim saamgestem. Na my oordeel kan daar geen twyfel bestaan dat Bernheim reg is nie. Die duidelike skerpe begrensing toon dat dit geen aarselingspunt is nie, maar 'n gepoogde verbetering nadat die ink reeds droog was. In die Hoofletter "B" kom o.a. die eiena²rdigheid voor dat die boonste boog heelwat groter vertoon dan die onderste, terwyl die posisie in die egte geskifte die omgekeerde is. Verder is aan die bopunt van die eerste "s" in "Basson" te sien dat die stygende verbindingstreep met die "a" eers voltooi is, en dat die pen toe gelig moes gewees het om die dalende streep van die "s" te maak. Die oorledene het hierdie letter, meer in besonder in haar handtekening, met 'n ononderbroke lyn geskryf. Afgesien van partikuliere verskille is die algemene indruk wat die handtekening maak een van styfheid i.p.v. die kenmerkende vloe^eindheid van die oorledene se skrif, en in

vergroting, van aarseling in lyn i.p.v. die vlotte beweging van haar pen. Hierteen moet geweeg word die ooreenkomst tussen die betwiste en die egte geskrifte. Volledige lyste afmetings is aan die hof voorgelê. Daaruit blyk dat die verskillende mate in die handtekening ooreenkom met die normale mate van die oorledene se skrif. Dit is ook beweer dat puntuasie besonder kenmerkend ^{is} in 'n geskrif, omdat dit met 'n outomatiese en ~~bykans~~ ^{mensal} onbewuste beweging aangebring word, en dat die punte na die "A" en "E" en na "Basson" ooreenslaan met die punte soos oorledene hul gemaak het, n.l. van regs na links. Wat dit betref kan ek onder die mikroskoop slegs aan een van die drie punte sien dat dit van regs na links gemaak kan wees. In die ander twee kan ek geen teken daarvan vind nie. Die mate is ~~so~~ ^{nie} sonder belang nie, maar sou ook deur nabootsing verklaar kan word, vir al met die oog op die waarskynlike aanwesigheid van die reeds-genoemde potloodmerke.

Dit word beweer dat die afwykings wat ek hierbo beskryf het, en al die ander waarna Scholtz en Bernheim verwys, toegeskryf moet word aan die oorledene se gesondheids- en gemoedstoestand toe sy die testament onderteken het. Dit is gemene saak dat dit faktore is wat merkbare invloed op handskrif kan uitoefen. Ook hier het ons egter te doen met 'n kwessie van graad. Die vraag sou wees of sy so siek en [†]onstemd was dat afwykings van hierdie/.....

hierdie aard in haar skrif verwag kan word. In hierdie verband het die verhoorhof tot die volgende bevindings geraak :

"The Court.....does not believe that the deceased's
"physical condition on the 3rd June, 1952, was in any material
"degree worse than it was on the immediately preceding or
"succeeding days. Even on No. 3 accused's version of the
"events of that morning, the deceased had recovered from
"the vomiting attack which had caused her to leave the
"breakfast table. She had commenced to dress of her own
"volition before he spoke to her about making a will. The
"will, according to accused No. 3, was signed about 11.30.
"a.m., which was some hours after breakfast and only a
"very short while before she herself proposed proceeding to
"Fairview, where she admittedly spent the rest of the day
"supervising the work being done there. The deceased's
"letter written by her on the 1st and 2nd June (Exhibit K1.)
"shows that ~~in-fact~~ although she was in fact suffering from
"a cancerous growth, that fell disease had not affected
"her handwriting in any marked degree, if indeed at all. Nor
"does the handwriting in her letter of the 8th June (exhibit
"K.2) reveal any such indication. According to the wit-
"ness Newman, the deceased was emotionally affected by her
"admission to Leeuwendal Nursing Home on the 4th June, 1952,
"but her signature made a few minutes later upon exhibit J
"reveals no significant signs of emotion and is obviously
"different from the disputed signature. The Court does not
"believe that, even if the accused's version of events were
"true, the deceased would have been so emotionally affected
"by signing a will as to cause her signature to diverge so
"radically from normal as does the disputed signature. The
"Court rejects the hypothesis advanced by the Defence that
"the/.....

onweerskynlikhede en die onbevredigende aspekte in die appellante se getuienis, sonder om die aanwysings in hul guns uit die oog te verloor. Soos gesê in Rex v. de Villiers (1944 A.D. 493 of bladsy 508): "The Court must not take such circumstances separately and then give the accused the benefit of any reasonable doubt as to the inference to be drawn from each one so taken. It must carefully weigh the cumulative effect of all of them together, and it is only after it has done so that the accused is entitled to the benefit of any reasonable doubt which it may have as to whether the inference of guilt is the only inference which can reasonably be drawn." As al die getuienis so saam geweeg word, dan vind ek dit nie moontlik om die appellante daarin gelyk te gee dat die verhoorhof redelikerwyse 'n twyfel omtrent hul skuld moes gehad het nie.

Die appél gaan ook oor die strawwe wat opgelê is. Dit kan egter op geen grond wat uit die getuienis blyk staande gehou word dat hul die grense van redelikheid oorskry nie.

Ek is bygevolg van mening dat

die appél van die hand gewys moet word.

Centlivres, H.R.
Hoexter, R.A.
Reynolds, R.A.
Brink, R.A. } Stem saam.

L.C. Steyn